

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІННІОТ

Святослав ПИТЕЛЬ

« 29 »

2025р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. проєктора

науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Психодіагностика та пропедевтика психіатрії»

ступінь вищої освіти – магістр

галузь знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 053 – Психологія

освітньо-професійна програма – Психологія перемовин та медіація

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Заочна	2	3	8	4	-	-	168	180	4

29.08.2025

Тернопіль – ЗУНУ, 2025

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 – «Психологія», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 11 від 26.06.2024 р.)

Робочу програму склав старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, к. мед.н. **Пришляк Володимир Іванович**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

Гарант ОПП,
к.психол.н., доцент

Марія БРИГАДИР

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Психодіагностика та пропедевтика психіатрії»

1. Опис дисципліни «Психодіагностика та пропедевтика психіатрії»

Дисципліна «Психодіагностика та пропедевтика психіатрії»	Галузь знань, спеціальність, ОПП, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 6	Галузь знань 05 – “Соціальні та поведінкові науки”	Статус дисципліни обов’язкова Мова навчання українська
	Спеціальність 053 –“ Психологія”	Рік підготовки: <i>Заочна – 2</i> Семестр: <i>Заочна – 3</i>
Кількість змістових модулів – 4	Освітньо-професійна програма «Психологія перемовин та медіація»	Лекції: <i>Заочна – 8 год</i> Практичні заняття: <i>Заочна – 4 год</i>
Загальна кількість годин – 180	Ступінь вищої освіти – магістр	Самостійна робота: <i>Заочна – 168 год</i>
Тижневих годин: 12 год, з них аудиторних - 4 год		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Психодіагностика та пропедевтика психіатрії»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Мета дисципліни полягає:

- у сутнісному доповненні змісту професійної підготовки здобувачів,
- збагачення їх навичками проведення психодіагностичних процедур,
- ознайомлення із закономірностями визначення валідних та надійних діагностичних суджень;
- оволодіння принципами та правилами формулювання діагностичних умовисновків з допомогою яких здійснюється перехід від ознак або індикаторів певного психічного стану, структури, процесу до констатації наявності і вираженості цих психологічних змінних;
- ознайомити студентів з основами конструювання та особливостями використання різновидових діагностичних методик, компетентностями щодо практичної роботи з людьми, які страждають на розлади психіки та поведінки.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання курсу – ознайомлення майбутніх психологів з класифікацією методів та психометричними основами психодіагностики; ознайомлення зі специфікою використання тестів, стандартизованих самозвітів та проєктивних методик; формування уявлення про особливості організації та проведення психодіагностичного обстеження, а також наукового експериментального психологічного дослідження; формування у здобувачів ряду практичних умінь та навичок зі становлення професійного мислення психолога; формування системи знань з деонтології в психіатрії; ознайомлення студентів із загальними механізмами виникнення розладів психіки; отримання знань про сучасну систематику психічних хвороб та методи їх лікування.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ФК 1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

ФК 2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

ФК 3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

ФК 8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

ФК 9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

ФК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування за спеціальністю 053 Психологія та базових знань першого (бакалаврського) рівня.

2.5. Результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПРН 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль І. Предмет і завдання сучасної психодіагностики

Тема 1. Психодіагностика як прикладна галузь знань

Основні поняття психодіагностики. Актуальність психодіагностичного обстеження. Предмет психодіагностики. Поняття психологічного діагнозу. Складові психологічного діагнозу. Особливості сучасної психодіагностики та її можливості. Галузі застосування психодіагностики. Основні історичні етапи становлення психологічної діагностики. Візуальна психодіагностика. Конституційна психодіагностика. Френологія. Графологія. Євгеніка. Виникнення психодіагностики в ХХ ст. Внесок Г. Роршаха та Ф. Гальтона у розвиток психодіагностики. Перші психодіагностичні інструменти. Сучасна психодіагностика за кордоном та на Україні. Актуальні проблеми та перспективи розвитку психодіагностики.

Тема 2. Структура психодіагностики: організація і проведення психодіагностичного обстеження

Послідовність проведення обстеження. Ситуативна змінна. Змінна тестового психодіагностичного завдання. Зміна особистості досліджуваного і діагноста. Професійно-етичні норми та принципи психологічної діагностики. Етичний кодекс психолога. Компетентність, конфіденційність, захист інтересів клієнта, професійна кооперація, психологічна пропаганда. Налагодження контакту з досліджуваним. Ефекти взаємодії. Типи досліджуваних. Похибки сприймання.

Тема 3. Класифікації психодіагностичних методик

Проблема класифікації психодіагностичних процедур. Емпіричні методи дослідження. Загальна характеристика тестового методу. Види тестів, їх переваги. Загальна характеристика проєктивного методу. Загальна характеристика опитувальників. Види опитувальників. Особливості інтерпретації результатів. Ефект соціального схвалення.

Змістовий модуль II. Психодіагностика в психологічній практиці

Тема 4. Психодіагностика психічних процесів, станів, властивостей

Психодіагностика інтелекту. Психодіагностика пізнавальних здібностей як складових інтелекту. Психодіагностика здібностей та креативності. Діагностика психічних станів і емоційно-вольової сфери особистості

Тема 5. Психодіагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості

Психодіагностика темпераменту і характеру. Підходи до дослідження темпераменту. Зв'язок характеру з темпераментом. Структура характеру. Акцентуації характеру та їх поведінкові прояви. Мотивація як об'єкт психологічної діагностики. Спрямованість особистості та її види.

Змістовий модуль III. Загальні питання пропедевтики психічних хвороб

Тема 6. Предмет та завдання пропедевтики психічних хвороб.

Предмет та основні завдання «Пропедевтика психічних хвороб». Співвідношення між суміжними дисциплінами: патопсихологією, психіатрією, клінічною психологією, медичною психологією, нейропсихологією та психофізіолологією. Загальні етапи розвитку наукових поглядів на психічні хвороби та становлення психіатрії як галузі медичних знань. Психіатрична служба України, її мета та основні завдання. Поняття «психічного дефекту» та «стійкої втрати працездатності». Заходи щодо соціального захисту хворих на розлади психіки та поведінки.

Тема 7. Пропедевтика загальних ознак психічних хвороб.

Продуктивні (позитивні) та дефіцитарні (негативні) симптоми. Симптоми порушень свідомості та самосвідомості. Симптоми порушень сприйняття. Симптоми порушень мислення. Симптоми порушень емоцій. Симптоми порушень уваги. Симптоми порушень вольових процесів. Симптоми порушень пам'яті. Невротичні синдроми. Афективні синдроми. Галюцинаторно - маячні синдроми. Синдроми потьмареної свідомості. Синдроми з переважанням рухово-вольових порушень. Дефіцитарні синдроми

Змістовий модуль IV. Спеціальні питання пропедевтики психічних хвороб

Тема 8. Пропедевтика розладів психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку.

Загальні характеристики деменції внаслідок органічного ураження головного мозку та методи її діагностики. Порушення когнітивної сфери у вигляді деменції внаслідок різних захворювань головного мозку. Хвороба Альцгеймера. Судинна деменція. Хвороба Піка. Хвороба Крейцфельда-Якоба. Хвороба Гентінгтона. Хвороба Паркінсона. Патопсихологічні характеристики інших порушень психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку. Органічний амнестичний синдром, необумовлений алкоголем та іншими психоактивними речовинами. Делірій, не обумовлений алкоголем та іншими психоактивними речовинами. Органічний галюциноз. Органічний кататонічний розлад. Органічний маячний розлад. Органічний (афективний) розлад настрою. Органічний тривожний розлад. Органічний дисоціативний розлад. Органічний емоційно лабільний (астенічний) розлад. Легкий когнітивний розлад. Патопсихологічні характеристики розладів особистості внаслідок

органічного ураження головного мозку. Органічний розлад особистості. Постенцефалітичний синдром. Посткоммоційний синдром

Тема 9. Пропедевтика ендогенних психотичних розладів.

Шизофренія, шизоафективні та шизотипові розлади. Типологізація шизофренії. Параноїдна шизофренія. Гебефренна шизофренія. Кататонічна шизофренія. Недиференційована шизофренія. Постшизофренічна депресія. Резидуальна шизофренія. Проста шизофренія. Типи перебігу шизофренічних розладів. Шизотиповий розлад. Гострі та транзиторні психотичні розлади. Гострий шизофреноподібний психотичний розлад. Індукований маячний розлад. Шизоафективний розлад. Ендогенні психотичні та непсихотичні розлади настрою. Маніакальний епізод. Гіпоманія. Манія без психотичних симптомів та з психотичними симптомами. Біполярний афективний розлад. Депресивний епізод: легкий, помірний та важкий. Рекурентний депресивний розлад. Хронічні (афективні) розлади настрою.

Тема 10. Пропедевтика розладів особистості у дорослих, розумової відсталості та невротичних розладів.

Поняття норми та патології в психології особистості. Акцентуація особистості та психопатії. Сецифічні розлади особистості. Параноїдний розлад особистості. Шизоїдний розлад особистості. Соціопатія. Емоційно-нестійкий розлад особистості. Істеричний розлад особистості. Ананкастний (обсесивно-компульсивний) розлад особистості. Тривожний розлад особистості. Залежний розлад особистості. Змішаний та інші розлади особистості. Сучасні наукові погляди на розлади звичок і потягів, а також на розлади статевої ідентифікації. Етіологія олігофреній. Легка розумова відсталість (дебільність), помірна і важка розумова відсталість (імбецильність), глибока розумова відсталість (ідіотія). Тривожно-фобічні розлади. Obsесивно-конвульсивний розлад. Реакція на важкий стрес і порушення адаптації. Дисоціативні (конверсійні) розлади. Соматоформні розлади. Неврастенія. Поведінкові синдроми, пов'язані з фізіологічними порушеннями.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Психодіагностика та пропедевтика психіатрії»

заочна форма навчання

Перелік тем	Кількість годин		
	Лекції	Практич і	СРС
Тема 1. Психодіагностика як прикладна галузь знань	1	0,5	18
Тема 2. Структура психодіагностики: організація і проведення психодіагностичного обстеження	1	0,5	16
Тема 3. Класифікації психодіагностичних методик	1	0,5	16
Тема 4. Психодіагностика психічних процесів, станів, властивостей	1	0,5	16
Тема 5. Психодіагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості	1	-	16
Тема 6. Предмет та завдання пропедевтики психічних хвороб.	1	-	16
Тема 7. Пропедевтика загальних ознак психічних хвороб.	0,5	0,5	18
Тема 8. Пропедевтика розладів психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку.	0,5	0,5	16
Тема 9. Пропедевтика ендогенних психотичних розладів.	0,5	0,5	18

Тема 10. Пропедевтика розладів особистості у дорослих, розумової відсталості та невротичних розладів.	0,5	0,5	18
Разом	8	4	168

5. Тематика практичних занять.

Практичне заняття № 1

Тема. Психодіагностика як прикладна галузь знань

Мета: ознайомитись із такою галуззю психології як психодіагностика

Питання для обговорення:

1. Основні поняття психодіагностики.
2. Актуальність психодіагностичного обстеження.
3. Поняття психологічного діагнозу.
4. Особливості сучасної психодіагностики та її можливості.
5. Основні історичні етапи становлення психологічної діагностики.

Тема. Структура психодіагностики: організація і проведення психодіагностичного обстеження

Мета: ознайомитись зі структурою психодіагностики

Питання для обговорення:

1. Послідовність проведення обстеження.
2. Професійно-етичні норми та принципи психологічної діагностики. Етичний кодекс психолога.
3. Налагодження контакту з досліджуваним. Ефекти взаємодії. Типи досліджуваних. Похибки сприймання.

Тема. Класифікації психодіагностичних методик

Мета: ознайомитись із різновидами психодіагностичних методик

Питання для обговорення:

1. Проблема класифікації психодіагностичних процедур.
2. Емпіричні методи дослідження.
3. Загальна характеристика тестового методу.
4. Загальна характеристика проєктивного методу.
5. Загальна характеристика опитувальників.

Тема. Психодіагностика психічних процесів, станів, властивостей

Мета: ознайомитись із методиками діагностики пізнавальних станів, процесів та властивостей

Питання для обговорення:

1. Психодіагностика інтелекту
2. Психодіагностика пізнавальних здібностей як складових інтелекту.
3. Психодіагностика здібностей та креативності.
4. Діагностика психічних станів і емоційно-вольової сфери особистості

Практичне заняття № 2

Тема. Пропедевтика загальних ознак психічних хвороб.

Мета: ознайомитись із загальними принципами діагностики психічних розладів

Питання для обговорення:

1. Продуктивні (позитивні) та дефіцитарні (негативні) симптоми.

2. Симптоми порушень свідомості, сприйняття мислення, емоцій, уваги, вольових процесів, пам'яті.
3. Невротичні синдроми. Афективні синдроми. Галюцинаторно - маячні синдроми.
4. Синдроми потьмареної свідомості.
5. Синдроми з переважанням рухово-вольових порушень.
6. Дефіцитарні синдроми

Тема. Пропедевтика розладів психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку.

Мета: дослідити особливості розладів психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку.

Питання для обговорення:

1. Загальні характеристики деменції внаслідок органічного ураження головного мозку та методи її діагностики.
2. Порушення когнітивної сфери у вигляді деменції внаслідок різних захворювань головного мозку.
3. Хвороба Альцгеймера. Судинна деменція. Хвороба Піка. Хвороба Крейцфельда-Якоба. Хвороба Гентінгтона. Хвороба Паркінсона.
4. Патопсихологічні характеристики інших порушень психіки та поведінки внаслідок органічного ураження головного мозку.
5. Органічний амнестичний синдром, необумовлений алкоголем та іншими психоактивними речовинами.
6. Делірій, не обумовлений алкоголем та іншими психоактивними речовинами.

Тема. Пропедевтика ендегенних психотичних розладів.

Мета: дослідити особливості клініки та діагностики ендегенних психічних розладів

Питання для обговорення:

1. Шизофренія, шизоафективні та шизотипові розлади.
2. Гострі та транзиторні психотичні розлади. Гострий шизофреноподібний психотичний розлад. Індукований маячний розлад.
3. Ендегенні психотичні та непсихотичні розлади настрою. Маніакальний і депресивний епізод. Гіпоманія. Біполярний афективний розлад. Рекурентний депресивний розлад.
4. Хронічні (афективні) розлади настрою.

Тема. Пропедевтика розладів особистості у дорослих, розумової відсталості та невротичних розладів.

Мета: дослідити особливості розладів особистості у дорослих, розумової відсталості та невротичних розладів.

Питання для обговорення:

1. Поняття норми та патології в психології особистості.
2. Акцентуація особистості та психопатії.
3. Специфічні розлади особистості.
4. Етіологія олігофреній.
5. Тривожно-фобічні розлади.
6. Соматоформні розлади. Неврастенія.

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Психодіагностика та пропедевтика психіатрії» студенти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують шляхом самостійної роботи. Самостійна робота полягає в опрацюванні сучасної навчальної і наукової фахової літератури.

№ п/п	Пропонована тематика
1	Предмет, завдання, підходи та основні поняття сучасної психодіагностики
2	Сутність, принципи та основні методи професійної психодіагностики
3	Класифікація психодіагностичних процедур і ситуацій, сутність диференціальної психометрії
4	Професійна етика у системі психодіагностичної роботи
5	Психологічні тести, процес тестування і стандартні вимоги до них
6	Сучасні підходи до діагностики та класифікації психічних розладів (МКХ-10, DSM-V)
7	Психопатологія сфери відчуття та сприйняття
8	Психопатологія афективно-емоційної сфери
9	Психопатологія мотиваційно-вольової сфери
10	Психопатологія когнітивних процесів: пам'ять, мислення, увага
11	Інтелектуальний дефіцит
12	Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Психодіагностика та пропедевтика психіатрії» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Психодіагностика та пропедевтика психіатрії» визначається як підсумкова оцінка за екзамен.

Екзамен – вид контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання. Екзаменаційний білет складається із 2 теоретичних запитань, кожне з яких по 50 балів.

Критерії оцінювання відповідей:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-10
2	Проекційний екран	1-10
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	1-10
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-10
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	1-10
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-10
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-10
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-10
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Атаман О.В. Crash Course in Pathophysiology. Questions & Answers = Короткий курс патофізіології. Запитання та відповіді. Вінниця: Нова книга, 2019. 520 с.
- Берн Е. Вступ до психіатрії та психоаналізу. Просто про складне. Львів: Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2022. 416 с.
- Бригадир М. Використання потенціалу парадигми салютогенезу для підтримки психічного здоров'я клієнтів в період пандемії. *Позитивна психотерапія у крос-культурному світі: реальність, завдання, можливості*: Збірник матеріалів X Міжнародної дистанційної науково-практичної конференції з позитивної транскультуральної психотерапії Н. Пезешкіана (14 червня 2020 року). Дніпро, 2020. С. 78-83.
- Бригадир М. Психічний добробут дітей із розладами дефіциту уваги з гіперактивністю. Protection of children's rights from a legal, pedagogical and psychological perspective, Olsztyn 2021, Publisher: Centre for Eastern Europe Research UWM in Olsztyn, P. 209-218.
- Бригадир М. Шизофренія: міф чи реальність? (теоретико-прикладний аспект аналізу проблеми). *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Психологічні науки. 2017. В.3. Т.1. С. 193-197.

6. Бригадир М., Коваль О. Ресоціалізація та психосоціальна реабілітація пацієнтів психіатричних лікарень. *Україна в умовах реформування правової системи: реалії та міжнародний досвід*: М-ли IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Тернопіль, ТНЕУ, 5-6 квітня, 2019р.. С.38-41.
7. Вовченко О. Особливості формування емоційного інтелекту у підлітків із порушеннями розумового розвитку. *Науковий вісник ХДУ Серія Психологічні науки*. 2020. № 2. С. 176-183.
8. Психодіагностика: курс лекцій з дисципліни для студентів заочної форми навчання спеціальності 053 Психологія /укладачі І.О. Корнієнко, О.Ю. Воронова, Мукачєво: МДУ, 2019. 41 с.
9. Скрипніков А., Животовська Л., Боднар Л., Сонник Г. Психіатрія та наркологія. Київ: Медицина, 2021. 224 с.
10. Римша С.В. , Рациборинська- Полякова Н.В. Пропедевтика психіатрії з основами загальної психології, патопсихології та психопатології. Львів: Магнолія-2006, 2020.520 с.
11. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М. Чала, А.М. Шахрайчук. Харків: НТУ «ХПІ», 2018. 246 с.
12. Korniienko O. Issues of propaedeutics and psychosomatic health maintenance (published works of specialists in various scientific fields). *Scientific Journal of Polonia University*. 2022. Vol 52. No 3. P. 209-218.
13. Lingiardi, V., & McWilliams, N. (Eds.). *Psychodynamic Diagnostic Manual*, 2nd ed. New York: Guilford Press. Available in Italian. Translations in process in Chinese and several other languages. 2017. 1104 p.
14. McWilliams, N. *Psychoanalytic supervision*. New York: Guilford Press, 2021. 237 p.